

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ТЕОРІЯ, ІСТОРІЯ, МЕТОДИКА

УДК 378.011.3-051:73/76]:37.091.12:005.336.2

DOI: 10.33989/2226-4051.2023.27.282138

Наталія Сулаєва, м. Полтава

ORCID: 0000-0001-5066-8605

Тетяна Батієвська, м. Полтава

ORCID: 0000-0003-3706-4406

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «МИСТЕЦТВО»

У статті представлено результати аналізу освітніх практик вітчизняних ЗВО з підготовки майбутніх учителів до викладання інтегрованого курсу «Мистецтво», що виразняється в реалізації освітньо-професійних програм «Середня освіта (Музичне мистецтво)», «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» та «Середня освіта (Хореографія)». Наголошено на різних підходах закладів вищої педагогічної освіти до формування професійних компетентностей фахівців. Обґрунтовано доцільність уведення в процес підготовки здобувачів сертифікатних освітніх програм, що передбачають поєднання освітніх компонентів, змістове наповнення яких забезпечує поглиблення компетентностей з різних видів мистецтва. Висвітлено зміст сертифікатної освітньої програми «Інтегрований курс „Мистецтво” для ЗЗСО».

Ключові слова: *інтегрований курс «Мистецтво»; майбутній учитель інтегрованого курсу «Мистецтво»; професійна компетентність; сертифікатна освітня програма «Інтегрований курс „Мистецтво” для ЗЗСО».*

Постановка проблеми. Сьогодення педагогічної науки й практики вирізняється пошуком найефективніших шляхів підвищення якості надання освітніх послуг майбутнім учителям. Така якість визначається сформованістю у здобувачів освіти загальних і фахових компетентностей, необхідних їм у повсякденному житті та подальшій професійній діяльності. Формування означених компетентностей відбувається в умовах закладів вищої

педагогічної освіти України, у яких здійснюється підготовка майбутніх учителів, зокрема мистецтва (музичного, образотворчого, хореографічного). Орієнтація на особистість і компетентність набуває чи не найголовнішої ролі, оскільки це дозволяє значно полегшити процес адаптації молодих фахівців до професійного середовища, підвищити їхню конкурентоспроможність.

Сучасна фахова підготовка вчителів мистецтва характеризується деякою невідповідністю потребам оновленої загальної мистецької освіти в ЗЗСО, яка ґрунтується на інтегративному підході. Йдеться про освітньо-професійні програми (далі – ОПП) «Середня освіта (Музичне мистецтво)», «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» та «Середня освіта (Хореографія)», у межах яких акцентується увага на формуванні компетентностей щодо викладання конкретного виду мистецтва (музичного, образотворчого чи хореографічного) і меншої ваги надається питанням викладання інтегрованого курсу «Мистецтво». Тому, робота з підготовки вчителів потребує змін пріоритетів, адже сучасній школі потрібен учитель мистецьких дисциплін, готовий до професійної діяльності в умовах змін і постійного вдосконалення професійної майстерності (Щолокова, 2014). Особливо суттєвим є те, що нині затребуваними стають компетентні вчителі мистецтва, здатні ефективно функціонувати в нових інтеграційних освітніх умовах. І якщо система підготовки вчителів за окремими напрямками мистецтва є традиційною та такою, що постійно вдосконалюється, випрацьовується, то питання формування фахових компетентностей у вчителів інтегрованого курсу «Мистецтво» дотепер залишаються дискусійними. Йдеться передовсім про підготовку фахівців, які були б спроможні на однаково високому рівні надавати загальну музичну й образотворчу мистецьку освіту та передавати свої знання, вміння й навички в царині інших видів мистецтва учням ЗЗСО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняними вченими здійснено ґрунтовні дослідження з проблем формування професійних компетентностей майбутніх учителів мистецтва. Модернізаційні аспекти та шляхи вдосконалення музичної педагогічної підготовки актуалізуються в працях Г. Падалки (2008, 2017). Технології розвитку методичної компетентності та

засади міжпредметної інтеграції в методичній підготовці майбутніх учителів музики розкриває Є. Проворова (2020). Вивченню теоретико-методологічних аспектів професійної підготовки майбутніх учителів музики, методів розвитку їхніх творчих якостей присвячені дослідження О. Ростовського (2011). Організаційно-методичні основи творчого розвитку, формування естетичної культури та художньо-естетичного досвіду майбутніх учителів образотворчого мистецтва, естетичні та етичні засади оптимізації їхньої професійної підготовки стали об'єктом спеціальних досліджень Г. Сотської (2014), С. Коновець (2011), О. Шевнюк (2021) та ін. У наукових працях Л. Андрощук (2019), О. Філімонової (2012) та ін. висвітлено психолого-педагогічні й організаційні аспекти професійної підготовки майбутніх учителів хореографії. Проблеми підготовки вчителів інтегрованого курсу «Мистецтво» вивчають О. Гайдамака (2016), О. Калініченко (2023), Л. Масол (2006, 2012), В. Рагозіна (2012) та ін., пропонуючи нові форми та технології, спрямовані на підвищення ефективності розвитку творчої особистості фахівців.

Мета статті – висвітлення особливостей формування професійної компетентності майбутніх учителів інтегрованого курсу «Мистецтво» в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка; розкриття змісту сертифікатної освітньої програми «Інтегрований курс „Мистецтво” для ЗЗСО».

Методи дослідження. Для розв'язання поставленої мети застосовано комплекс методів дослідження: теоретичний аналіз наукової, психолого-педагогічної, мистецько-педагогічної літератури з проблеми дослідження; систематизація та узагальнення фактів, процесів, педагогічного досвіду у фаховій підготовці майбутніх учителів мистецтва в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка (далі – ПНПУ імені В. Г. Короленка).

Виклад основного матеріалу. Українська система професійної підготовки майбутніх учителів мистецтва в ЗВО характеризується реалізацією ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)», «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» та «Середня освіта (Хореографія)». Такий підхід означає, що заклади вищої педагогічної освіти орієнтують свою діяльність

окремо на підготовку вчителів музичного, образотворчого та хореографічного мистецтва. Водночас у ЗЗСО викладання інтегрованої дисципліни «Мистецтво» покладається здебільшого на одного вчителя. Зауважимо, що в небагатьох випадках використовується дуальний підхід, коли вчитель музичного мистецтва забезпечує один складник, а вчитель образотворчого – інший.

У ході аналізу наявних освітніх програм у вітчизняних закладах вищої педагогічної освіти ми не знайшли ОПП, яка була б спрямована лише на підготовку вчителя інтегрованого курсу «Мистецтво». Здебільшого педагогічні виші, де здійснюється навчання студентів за ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)», «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» чи «Середня освіта (Хореографія)», дають випускникам додаткову кваліфікацію «учитель інтегрованого курсу „Мистецтво”». І це не випадково, адже якщо розглядати можливості зі створення та реалізації однієї освітньо-професійної програми з підготовки майбутніх учителів до викладання інтегрованого курсу «Мистецтво», то цілком логічно, що для формування всіх програмних результатів навчання така ОПП має передбачати відбір абітурієнтів, які б мали приблизно однаковий рівень розвитку музичності, здібностей до образотворчої та хореографічної діяльності. У ході навчання таких студентів всі потенції майбутніх учителів мають бути розвинені в повному обсязі, а випускникові слід одночасно бути фахівцем у царині образотворчого, музичного й хореографічного мистецтв, тобто однаково гарно володіти пензлем чи олівцем, музичним інструментом чи голосом, хореографічною виконавською технікою, сценічними навичками тощо. Підготовка вчителя такого рівня є досить складною, тому питання формування компетентного вчителя інтегрованого курсу «Мистецтво» досі залишаються дискусійними.

Урахування нинішньої ситуації у сфері загальної середньої освіти, а також потреби ЗЗСО в майбутніх учителях інтегрованого курсу «Мистецтво», поставило перед закладами вищої педагогічної освіти завдання, розв'язання якого здійснюється різними шляхами. В одних вишах освітньо-професійні програми підготовки вчителів окремих мистецьких дисциплін (музичного, образотворчого чи хореографічного) змінюються за рахунок

збагачення змісту певних освітніх компонентів. В інших ЗВО в ОПП вносяться нові освітні компоненти, зміст яких частково забезпечує потребу в оволодінні іншими видами мистецтва та методикою їх викладання. Так, для майбутніх учителів музичного мистецтва вводяться освітні компоненти, спрямовані на формування образотворчих і хореографічних компетентностей, для майбутніх учителів образотворчого мистецтва – освітні компоненти з музичним і хореографічним змістом, а для майбутніх учителів хореографії – образотворчим і музичним.

Досвід ПНПУ імені В. Г. Короленка дає підстави стверджувати, що ефективність підготовки майбутнього вчителя інтегрованого курсу «Мистецтво», який матиме належний рівень готовності до мистецько-педагогічної діяльності та виявлятиме результативність власного професійного функціонування, зросте за умови поєднання декількох підходів. Зокрема, професорсько-викладацький склад мистецьких кафедр університету вдосконалив ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)», «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» та «Середня освіта (Хореографія)». До переліку обов'язкових компонентів було введено такі освітні компоненти: «Методика навчання образотворчого мистецтва та інтегрованого курсу „Мистецтво”», «Методика викладання музичного мистецтва та інтегрованого курсу „Мистецтво”», «Історія мистецтва» тощо. Водночас здобувачам освіти запропоновано широкий перелік освітніх компонент вільного вибору. Так, на 2022-2023 та 2023-2024 навчальні роки з-поміж вибірових дисциплін виокремлюються «Сучасне декоративно-ужиткове мистецтво», «Основи образотворчого мистецтва», «Мистецькі традиції Полтавщини», «Мистецька діяльність у навчально-виховному процесі закладів освіти», «Основи хореографічного мистецтва», «Психотерапевтичні особливості хореографічного мистецтва», «Методика організації народного свята», «Основи театрального та екранного мистецтва», «Музично-педагогічне краєзнавство» тощо.

Більш доречною, на нашу думку, стала пропозиція для здобувачів освіти за рахунок дисциплін вільного вибору (60 кредитів) обрати сертифікатну освітню програму (далі – СОП), у якій передбачено комплексне поєднання теоретичних і

методичних основ різних видів мистецтва, що суттєво збагатить професійну підготовку фахівців окремих мистецьких дисциплін компетентностями, які б дозволили на належному рівні здійснювати викладання інтегрованого курсу «Мистецтво». Так, для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності «Середня освіта (Музичне мистецтво)» університету запропоновано сертифікатну освітню програму «Інтегрований курс „Мистецтво” для закладів загальної середньої освіти», яку розроблено колективом авторів (В. Бабенко, Т. Благова, С. Вовченко, Н. Дем’янюк, О. Жиров, О. Лобач, Ю. Мохірева, Н. Ремезова, Т. Саєнко) під орудою В. Ірклієнко та Н. Сулаєвої. Її мета – формування загальних і фахових компетентностей майбутнього фахівця для успішної реалізації завдань синтетичної змістової лінії освітньої галузі «Мистецтво» у мистецько-педагогічній діяльності в ЗЗСО.

Програмні результати навчання СОП передбачають розвиток у студентів компетентностей з історії культури, теорії та історії мистецтва, методології сучасних досліджень; опанування концептуальних засад організації мистецької освіти в Україні та за кордоном; змісту педагогіки мистецтва (завдання, організаційні форми, засоби, методи, мистецько-педагогічні технології формування ключових і предметних компетентностей учнів, види й методи планування та контролю результатів мистецької освіти); концептуальних основ неформальної мистецької освіти, теорії й практики її організації та провадження в умовах закладів освіти; теорії, історії та методики образотворчого та хореографічного мистецтва, основ театрального та екранного мистецтва (засоби виразності, стилі, жанри, форми вітчизняної та зарубіжної художньої культури); володіння методикою роботи з дитячим оркестром і вокально-хоровими колективами; методикою використання інформаційних і цифрових технологій у мистецько-педагогічній діяльності (Ірклієнко, Бабенко, Благова, Дем’янюк, Жиров, Лобач, ... Сулаєва, 2021). Дисципліни СОП забезпечують викладачі кафедри музики імені Григорія Левченка, кафедри образотворчого мистецтва та кафедри хореографії ПНПУ імені В. Г. Короленка.

Навчальним планом СОП передбачено опанування здобувачами таких освітніх компонентів: «Історія культури», «Педагогіка мистецтва», «Теорія та історія образотворчого мистецтва», «Теорія та історія хореографічного мистецтва», «Основи театрального та екранного мистецтва», «Неформальна мистецька освіта», «Методика навчання образотворчого мистецтва», «Методика навчання хореографічного мистецтва», «Основи наукових досліджень у мистецькій педагогіці», «Мультимедійні технології в освіті та мистецтві», «Комп'ютерне аранжування», «Методика роботи з вокально-хоровими колективами», «Оркестровий клас з методикою роботи з дитячим оркестром». Відтак, за умови вибору вказаної СОП у здобувачів формуються компетентності з різних видів мистецтва, а тому упевнено можна стверджувати, що такий підхід матиме позитивний вплив на процес професійної підготовки майбутніх учителів інтегрованого курсу «Мистецтво».

До прикладу, метою навчальної дисципліни «Історія культури» є оволодіння студентами ключовими компетентностями в галузі історії культури, розвиток у них професійної ерудиції, естетичного смаку, формування креативного підходу в поєднанні традицій та інновацій у майбутній професійній діяльності. Програмою передбачено виявлення феномену культури та її генези, вивчення витоків і передумов культуротворення людини. Ґрунтовно розглядаються принципи класифікації культурної еволюції та її основні етапи: ранні форми культури, культура Стародавнього Сходу, Месопотамії, Стародавнього Єгипту, Антична культура, культура Стародавньої Греції, культура періоду Класики, Середньовіччя, Відродження, Реформація і становлення культури Нового часу, культура доби Просвітництва, ХХ століття, особливості культури початку ХХІ століття.

На підготовку фахівців до викладання інтегрованого курсу «Мистецтво», розвиток інтегральних, загальних і фахових компетентностей здобувачів, їхньої готовності до самореалізації в мистецько-педагогічній діяльності спрямована освітня компонента «Педагогіка мистецтва». У результаті оволодіння змістом означеної дисципліни студенти мають оволодіти теоретико-методичними основами інтегрованого навчання мистецтва в ЗЗСО, а саме:

передумовами інтеграції загальної мистецької освіти, напрямами інтеграції різних видів мистецтв у процесі загальної мистецької освіти; операційно-технологічним компонентом інтегрованого навчання мистецтва в ЗЗСО (інноваційні технології та методи організації сприймання, аналізу та інтерпретації творів мистецтва, художньо-практичної, творчої та комунікативної діяльності на уроках інтегрованого курсу тощо).

Опановуючи освітню компоненту «Основи наукових досліджень у мистецькій педагогіці», здобувачі мають усвідомити специфіку мистецько-педагогічних наукових пошуків як особливої сфери своєї майбутньої професійної діяльності. В них формуються здатності до: грамотної роботи з інформаційними ресурсами; визначення дослідницького інструментарію – мети й завдань, об'єкту й предмету, методів і критеріального апарату; організації, планування, проведення наукового дослідження, аналізу та оформлення його результатів у різних формах (тези, матеріали, наукова стаття, реферат, курсова робота).

У межах освітньої компоненти «Неформальна мистецька освіта» відбувається формування в майбутніх фахівців розуміння концептуальних основ неформальної мистецької освіти, теорії й практики її організації та провадження в умовах закладів освіти. Студенти опановують операційно-технологічний аспект конвергенції формальної та неформальної мистецької освіти, вивчають принципи менеджменту неформальної мистецької освіти в освітньому просторі ЗЗСО.

Уважаємо за доцільне підкреслити, що реалізація СОП «Інтегрований курс „Мистецтво” для ЗЗСО» передбачає поглиблення музичних компетентностей майбутнього вчителя в аспекті організації та реалізації позакласної й позашкільної діяльності. Так, у межах навчальної дисципліни «Методика роботи з вокально-хоровими колективами» здобувачі можуть оволодіти організаційними основами роботи з різними ансамблями і хорами, методикою формування й розвитку вокально-хорової техніки – співацького дихання, звукоутворення і звуковедення, дикції та артикуляції, строю й ансамблю тощо.

Студенти мають можливість підготуватися до організації та провадження оркестрової діяльності в умовах позакласної та позашкільної роботи, що є метою освітнього компоненту «Оркестровий клас з методикою роботи з дитячим оркестром». У ньому актуалізуються питання еволюції оркестрово-ансамблевого виконавства від витоків до сьогодення, проблеми становлення камерно-інструментальної музики, своєрідності інструментарію українського народу тощо.

Нижче акцентуємо увагу на специфіці дисциплін образотворчого циклу. Вивчення освітньої компоненти «Теорія та історія образотворчого мистецтва» спрямовується на оволодіння студентами ключовими компетентностями в галузі теорії та історії образотворчого мистецтва і формування загальної художньої культури. Передбачається засвоєння здобувачами освіти теоретичних основ образотворчого мистецтва, його історії від часів первісності, мистецтва Античного світу, Середніх віків до сучасності. Окремі змістові модулі складають історія українського образотворчого мистецтва, а також розвиток сучасного образотворчого мистецтва.

Метою вивчення освітньої компоненти «Методика навчання образотворчого мистецтва» є формування в майбутніх учителів здатності добирати зміст, планувати, практично здійснювати та оцінювати пізнавальну та художньо-творчу діяльність школярів з образотворчого мистецтва. Розглядаються історичні основи навчання образотворчого мистецтва від доакадемічних традицій підготовки художників до сучасної теорії та практики викладання образотворчого мистецтва в ЗЗСО (зміст навчального матеріалу, види образотворчої діяльності учнів, відповідні форми, методи та засоби). Важливим аспектом змісту цієї освітньої компоненти є засвоєння методики організації різних видів образотворчої діяльності учнів (зображувальної, декоративної та конструктивної).

Аналогічним до образотворчої є наповнення хореографічної змістової лінії СОП. Вона представлена освітніми компонентами «Теорія та історія хореографічного мистецтва» і «Методика навчання хореографічного мистецтва». У змісті першої передбачено вивчення історичних етапів розвитку хореографічного

мистецтва, ознайомлення з національними особливостями і своєрідністю розвитку хореографічно-виконавської діяльності в Україні та Європі тощо.

Формування у студентів хореографічно-методичної компетентності здійснюється в межах освітньої компоненти «Методика навчання хореографічного мистецтва». Під час її реалізації розглядаються різні методичні аспекти: принципи організації навчально-виховної роботи в хореографічних колективах, методика побудови і проведення занять у хореографічних колективах різних типів, організація різних видів хореографічної роботи в танцювальному колективі тощо.

Логічним і невід'ємним складником структури СОП є дисципліна «Основи театрального та екранного мистецтва», яка має вдосконалити сценічну майстерність майбутніх учителів інтегрованого курсу «Мистецтво» з метою подальшого застосування театральних-педагогічних та екранних засобів у освітньому процесі ЗЗСО.

З упевненістю можна стверджувати, що нині одним із показників якості професійної підготовки майбутніх учителів мистецтва є рівень володіння інформаційними технологіями та здатність їхнього грамотного використання в освітньому процесі. Інформаційні технології навчання відкривають сучасні шляхи формування професійних компетентностей майбутніх учителів мистецтва, а дифузія і взаємозбагачення педагогічних засобів традиційного і мультимедійного навчання в галузі мистецької освіти є предметом наукового пошуку педагогіки мистецтва (Падалка, 2017, с. 35). Означену тенденцію враховано в СОП «Інтегрований курс „Мистецтво” для ЗЗСО», а тому введено до її структури освітні компоненти, як-от: «Мультимедійні технології в освіті та мистецтві» та «Комп'ютерне аранжування». У такому варіанті можливе опанування методики застосування мультимедійних навчальних засобів на уроках музичного (образотворчого) мистецтва та інтегрованого курсу, а також методику використання сучасного цифрового електронного музичного інструментарію та інформаційних технологій із метою комп'ютерного аранжу-

вання музики та звукозапису на основі сучасних вітчизняних і зарубіжних стилів музичного аранжування.

Висновки. Аналіз освітніх практик підготовки майбутніх учителів до викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» дозволив констатувати наявність двох шляхів особливого формування необхідних професійних компетентностей у закладах вищої педагогічної освіти: перший – поглиблення змісту окремих навчальних дисциплін ОПП підготовки учителів музичного, образотворчого чи хореографічного мистецтва інформацією, яка сприяє формуванню компетентностей для викладання інтегрованого курсу «Мистецтво»; другий – уведення в ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)», «Середня освіта (Образотворче мистецтво)» чи «Середня освіта (Хореографія)» окремих освітніх компонентів, спрямованих на оволодіння студентами іншими видами мистецтва та методикою їх викладання із метою підготовки майбутніх учителів до інтеграції різних видів мистецтв у процесі навчання мистецтва.

Одним із шляхів професійної підготовки вчителя інтегрованого курсу «Мистецтво» у ПНПУ імені В. Г. Короленка є поєднання вищеперерахованих підходів із уведенням в освітній процес здобувачів освіти, які навчаються за ОПП «Середня освіта (Музичне мистецтво)», сертифікатної освітньої програми «Інтегрований курс „Мистецтво” для закладів загальної середньої освіти». Пропонований СОП передбачає наявність таких освітніх компонентів, як «Історія культури», «Педагогіка мистецтва», «Теорія та історія образотворчого мистецтва», «Теорія та історія хореографічного мистецтва», «Основи театрального та екранного мистецтва», «Неформальна мистецька освіта», «Методика навчання образотворчого мистецтва», «Методика навчання хореографічного мистецтва», «Мультимедійні технології в освіті та мистецтві», «Комп’ютерне аранжування» тощо. Оволодіння майбутніми вчителями музичного мистецтва змістом вищезазначених освітніх компонентів є запорукою формування професійних компетентностей для викладання в ЗЗСО інтегрованого курсу «Мистецтво».

Перспектива подальших досліджень полягає в експериментальній перевірці ефективності впровадження сертифікатної освітньої програми в контексті загальної наукової проблеми кафедри музики імені Григорія Левченка «Конвергентність формальної та неформальної освіти вчителів музичного мистецтва у вищих педагогічних навчальних закладах».

Список використаної літератури

- Андрощук, Л. (2019). Концептуальні засади та напрями розвитку хореографічно-педагогічної освіти в Україні. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 2, 13-20.
- Гайдамака, О. (2006). Інтегративна мистецька освіта – крок у майбутнє. *Мистецтво та освіта*, 4 (42), 2-4.
- Ірклієнко, В. С. (Кер.), Бабенко, В. С., Благова, Т. О., Дем'янко, Н. Ю., Жиров, О. А., Лобач, О. О. ... Сулаєва, Н. В. (2021). *Інтегрований курс „Мистецтво” для закладів загальної середньої освіти*: сертифікатна освітня програма. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка. Взято з <https://drive.google.com/file/d/10FteuiJakiftnLYQmae59PNvLzN5o0NB/view>
- Калініченко, О., Садова, В. (2023). Альбом з мистецтва як посібник для практичного використання на уроці. *Мистецтво та освіта*, 4 (106), 17-25. DOI [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2022-4\(106\)-17-25](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2022-4(106)-17-25).
- Коновець, С. (2011). Особливості професійної підготовки вчителів образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*, 22, 36-47.
- Масол, Л. М. (Ред.), Базелюк, О. В., Комаровська, О. А., Муромець, В. Г., Рагозіна, В. В. (2012). *Мистецька освіта в Україні: розвиток творчого потенціалу в XXI столітті*. Київ: Аура Букс.
- Масол, Л. М. (2006). *Загальна мистецька освіта: теорія і практика*: монографія. АПН України, Інститут проблем виховання. Київ: Промінь.
- Падалка, Г. М. (2017). Педагогіка мистецтва: домінуючі аспекти розвитку. *Наукові записки. Педагогічні науки*, 152, 31-37.
- Падалка, Г. М. (2008). *Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)*. Київ: Освіта України.
- Проворова, Є. (2020). Удосконалення методичної компетентності вчителів музики в закладі загальної середньої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*, 34, 14-20.
- Ростовський, О. Я. (2011). *Теорія і методика музичної освіти*: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
- Сотська, Г. (2014). Організаційно-методична система формування естетичної культури майбутніх учителів образотворчого мистецтва в педагогічних університетах. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*, 1-2, 64-69.
- Філімонова, О. (2012). *Актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх хореографів*. Взято з: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1538>
- Шевнюк, О. (2021). Структура дидактичних форм навчання студентів образотворчого мистецтва у закладах вищої освіти. *Мистецтво та освіта*, 2 (100), 13-17. Взято з <http://www.artedu.com.ua/index.php/adm/article/view/153>
- Щолокова, О. П. (2014). *Мистецька освіта у вимірах сучасності: проблеми теорії і практики*. Дніпропетровськ: Адверта.

Nataliia Sulaieva, Tetiana Batiievska

PROFESSIONAL COMPETENCE FORMATION OF FUTURE TEACHERS OF THE INTEGRATED COURSE “ART”

The article presents the analysis results of educational practices for future teacher training for teaching the integrated course “Art”, which made it possible to ascertain the presence of a specific approach of higher pedagogical educational institutions to the necessary competencies formation. It has been emphasized that institutions of higher education choose different paths. The first one is deepening the content of individual academic disciplines of educational and professional training programs for music teachers, fine arts teachers, or choreography teachers with information that contributes to competencies formation for teaching the integrated course “Art”. The second one is the introduction to the educational and professional programs “Secondary Education (Musical Art)”, “Secondary Education (Fine Arts)” or “Secondary Education (Choreography)” of individual educational components aimed at students mastering other types of art and their teaching methods with the aim of preparation of future teachers for the integration of various kinds of art in the process of art education. It has been emphasized that one of the ways of professional training of a teacher of the integrated course “Art” at Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University is a combination of the above-mentioned approaches with the introduction to the educational process of students majoring in “Secondary Education (Musical Art)”, of the certificate educational program “Integrated Course “Art” for Institutions of General Secondary Education”. It is noted that the proposed certificate educational program provides for the presence of such educational components as “History of Culture”, “Art Pedagogy”, “Theory and History of Fine Arts”, “Theory and History of Choreographic Art”, “Fundamentals of Theater and Screen Art”, “Non-Formal Art Education”, “Methodology of Teaching Fine Arts”, “Methodology of Teaching Choreographic Art”, “Multimedia Technologies in Education and Art”, “Computer Arrangement”, etc. It has been emphasized that mastering the content of the above-mentioned educational components by future teachers of musical art is the key to the necessary competencies formation for teaching the integrated course “Art” in a general secondary educational institution.

Keywords: *integrated course "Art"; future teacher of the integrated course "Art"; professional competence; certificate educational program "Integrated course "Art" for general secondary educational institutions".*

References

- Androshchuk, L. (2019). Kontseptualni zasady ta napriamy rozvytku khoreohrafichno-pedahohichnoi osvity v Ukraini [Conceptual principles and directions of development of choreographic and pedagogical education in Ukraine]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia [Problems of modern teacher training]*, 2, 13-20 [in Ukrainian].
- Filimonova, O. (2012). Aktualni problemy profesiinoi pidhotovky maibutnikh khoreohrafiv [Actual problems of professional training of future choreographers]. Retrieved from <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1538>
- Haidamaka, O. (2006). Intehratyvna mystetska osvita – krok u maibutnie [Integrative art education is a step into the future]. *Mystetstvo ta osvita [Art and education]*, 4 (42), 2-4 [in Ukrainian].
- Irkliienko, V. S. (Head), Babenko, V. S., Blahova, T. O., Dem'ianko, N. Yu., Zhyrov, O. A., Lobach, O. O. ... Sulaieva, N. V. (2021). *Intehrovanyi kurs „Mystetstvo” dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity [Integrated course "Art" for institutions of general secondary education]: sertyfikatna osvitnia prohrama*. Poltava: PNPV imeni V. H. Korolenka.

- Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/10FteuiJakiftnLYQmae59PNvLzN5o0NB/view> [in Ukrainian].
- Kalinichenko, O. & Sadova, V. (2023). Albom z mystetstva yak posibnyk dlia praktychnoho vykorystannia na urotsi [Art album as a guide for practical use in the classroom]. *Mystetstvo ta osvita [Art and education]*, 4 (106), 17-25. Retrieved from [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2022-4\(106\)-17-25](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2022-4(106)-17-25) [in Ukrainian]
- Konovets, S. (2011). Osoblyvosti profesiinoi pidhotovky vchyteliv obrazotvorchoho mystetstva u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Peculiarities of professional training of fine art teachers in higher educational institutions]. *Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv [Bulletin of the Lviv National Academy of Arts]*, 22, 36-47 [in Ukrainian].
- Masol, L. M. (2006). *Zahalna mystetska osvita: teoriia i praktyka [General art education: theory and practice]: monohrafiia*. APN Ukrainy; Instytut problem vykhovannia. Kyiv: Promin [in Ukrainian].
- Masol, L. M. (Ed.), Bazeliuk, O. V., Komarovska, O. A., Muromets, V. H., & Rahozina, V. V. (2012). *Mystetska osvita v Ukraini: rozvytok tvorchoho potentsialu v XXI stolitti [Art education in Ukraine: development of creative potential in the 21st century]*. Kyiv: Aura Buks [in Ukrainian].
- Padalka, H. M. (2008). *Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin) [Pedagogy of art (Theory and methods of teaching art disciplines)]*. Kyiv: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
- Padalka, H. M. (2017). Pedahohika mystetstva: dominantni aspekty rozvytku [Pedagogy of art: dominant aspects of development]. *Naukovi zapysky. Pedahohichni nauky [Proceedings. Pedagogical sciences]*, 152, 31-37 [in Ukrainian].
- Provorova, Ye. (2020). Udoskonalennia metodychnoi kompetentnosti vchyteliv muzyky v zakladi zahalnoi serednoi osvity [Improving the methodological competence of music teachers in a general secondary education institution]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika [Pedagogical education: theory and practice. Psychology. Pedagogy]*, 34, 14-20 [in Ukrainian].
- Rostovskyi, O. Ya. (2011). *Teoriia i metodyka muzychnoi osvity [Theory and methodology of music education]: navch.-metod. posib. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan* [in Ukrainian].
- Shcholokova, O. P. (2014). *Mystetska osvita u vymirakh suchasnosti: problemy teorii i praktyky [Art education in modern dimensions: problems of theory and practice]*. Dnipropetrovsk: Adverta [in Ukrainian].
- Shevniuk, O. (2021). Struktura dydaktychnykh form navchannia studentiv obrazotvorchoho mystetstva u zakladakh vyshchoi osvity [The structure of didactic forms of teaching fine arts students in higher education institutions]. *Mystetstvo ta osvita [Art and education]*, 2 (100), 13-17. Retrieved from <http://www.artedu.com.ua/index.php/adm/article/view/153> [in Ukrainian].
- Sotska, H. (2014). Orhanizatsiino-metodychna systema formuvannia estetychnoi kultury maibutnykh uchyteliv obrazotvorchoho mystetstva v pedahohichnykh universytetakh [Organizational and methodical system of formation of aesthetic culture of the future teachers of fine arts in pedagogical universities]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka [Continuous professional education: theory and practice]*, 1-2, 64-69 [in Ukrainian].

Одержано 06.04.2023 р.